

IMPORTUL PARALEL, PROPRIETATEA INTELECTUALĂ ȘI CONCURENȚA

VALENTINA NOVAC,

ȘTEFAN NOVAC,

ASOCIAȚIA OBȘTEASCĂ „CENTRUL PENTRU PROMOVAREA PROPRIETĂȚII INTELECTUALE ȘI CONCURENȚEI”

FENOMENUL IMPORTULUI PARALEL, EVIDENȚIAT PRIN LEGĂTURĂ SA CU VALORIFICAREA DREPTULUI DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ (DPI) ȘI INFLUENȚA ASUPRA CONCURENȚEI LIBERE PE PIAȚĂ, REPREZINTĂ OBIECTUL DE STUDIU PE CARE NI L-AM PROPUȘ. REFERINȚA LA DREPT DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ VA CUPRINDE DREPTUL ASUPRA OBIECTELOR ACESTEIA — INVENȚII, MĂRCI, SOIURI DE PLANTE, DESENE SAU MODELE INDUSTRIALE, INDICAȚII GEOGRAFICE, PRECUM ȘI DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE.

În cele ce urmează, vom porni de la recunoașterea indiscutabilă a importanței proprietății intelectuale pentru dezvoltarea societății. Totodată, exploatarea acestui potențial este subordonată politicii industriale și concurențiale ale țării, care stabilește condițiile de transfer de tehnologie și de plasare pe piață a mărfurilor aflate sub protecția normelor ce asigură respectarea drepturilor exclusive asupra proprietății intelectuale. Și dacă politica concurențială acoperă toate ramurile economiei naționale cu aceleași norme de comportament: interzice abuzul de poziție dominantă, acordurile anticoncurențiale, concentrările economice nenotificate și cele cu impact negativ asupra concurenței, acțiunile abuzive ale autorităților, unele forme de concurență neloială,

politica industrială este construită pentru fiecare domeniu separat, atât în funcție de specificul ramurii, cât și de prioritatea acordată. De la o țară la alta, vom observa abordări diferite, materializate în politici, strategii, tactici de dezvoltare, generate de o complexitate de factori. Statului îi revine rolul de creator al modelelor de funcționare a economiilor. Menționăm că, la nivel de politică industrială, unele ramuri ale economiei naționale, deși cu apartenență la economia de piață, sunt obiecte fidèle ale intervenției statului în materie de prețuri, fapt ce nuanțează mai pronunțat latura subiectivă a procesului de formare a prețului și, în consecință, contribuie la amplificarea diferențelor între țări.

Ce înseamnă import paralel?

Importul paralel este o practică comercială, când distribuția bunului este realizată după hotărâre, fără autorizarea producătorului, cu alte cuvinte, altă distribuție decât cea desfășurată prin rețeaua agreată/autorizată de producător. Comercianții, în cazul dat, exploatează, în primul rând, oportunitatea generată de diferența de prețuri. Marfa este procurată din țara cu prețuri mici și plasată pe piața țării cu prețuri mari. Urmărim elemente compozite

ale arbitrajului – operațiunea constă în alegerea locului avantajos pentru comerț, în baza utilizării în mod profitabil a diferenței de preț. Pornind de la diferența de preț, evidențiem manifestarea respectivei pentru produse identice pe parcursul lanțului de formare a prețului – la nivelul vânzărilor cu ridicata (en-gros) și a celor cu amănuntul (retail). În același rând, notăm influența sortimentului și calității produselor prezente într-o țară, comparativ cu alta. Lipsa unor produse în una din țări, existența cererii neacoperite sau calitatea diferită a produselor la care au acces consumatorii, vor impulsiona activitatea comercianților care practică importul paralel. Desprindem impactul pozitiv al acestui fenomen asupra parametrilor concurenței pe piața importatoare – prețul, volumul producției, calitatea produsului, varietatea produselor. La celălalt pol se situează restricția pentru producător în ceea ce ține de controlul prețului asupra propriilor bunuri și de folosirea diferitelor scheme de distribuție în vederea optimizării vânzărilor și maximizării profitului. Importurile paralele sunt, în acest sens, un levier pentru piața concurențială. Admiterea importurilor paralele amplifică constrângerea concurențială, obligând participanții la piață să fie competitivi.

Problema/soluția proprie respectivei practici apare odată cu modificarea statutului producătorului, care devine titular al DPI. În zilele noastre, majoritatea produselor/serviciilor sunt protejate prin drepturi conferite de înregistrarea obiectelor de proprietate intelectuală. Fenomenul importului paralel este practic indispensabil de regimul de epuizare a acestora, fiind, cu considerarea diversității bunurilor protejate, cu efect de proporții asupra circulației mărfurilor la nivel interstatal. Din aceste raționamente, gestionarea acestei practici comerciale merită atenția guvernanților din orice stat – fie dezvoltat, fie în curs de dezvoltare. Este important să înțelegem că mărfurile distribuite prin intermediul importului paralel nu sunt nici contrafăcute și nici piratate; sunt mărfuri originale, de la producător-titular al DPI, doar că distribuite pe alte căi, diferite de calea acceptată de titularul DPI.

Esența diferitelor politici de epuizare

Legalitatea importului bunului în țara unde este protejat prin DPI este funcție directă a regimului de epuizare a DPI din țara importatoare. Conceptul de

epuizare a DPI înglobă una dintre cele mai esențiale limite impuse exclusivității DPI.

Abordarea acceptată și reflectată în mai multe acorduri internaționale¹ constă în deosebirea a trei regimuri de epuizare a DPI: intern sau național, regional și internațional. Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPS) lasă alegerea cadrului juridic aferent epuizării DPI la discreția statului.

Un regim intern sau național există atunci când produsul se află în liberă circulație doar în cadrul unei țări, iar importul acestuia poate fi efectuat numai cu permisiunea titularului de drepturi. Regimul intern de epuizare a DPI înseamnă și interzicerea importului paralel. Republica Moldova aplică integral acest regim.

Regimul regional este propriu țărilor-membre ale Uniunii Europene. În mare, e același regim intern numai că în hotarele unei comunități de state. Respectivul regim este practicat și de alte țări, spre exemplu, țările-membre ale OAPI – The Organisation Africaine de la Propriété Intellectuelle. Acest regim asigură legalitatea importului paralel pe teritoriul țărilor-membre și-l interzice la intrarea pe teritoriul grupului, în lipsa acordului titularului.

În cazul regimului internațional (import paralel permis) – după prima vânzare a produsului, drepturile producătorului asupra acestuia sunt consumate. Astfel, întreprinderile-cumpărător pot procura produse în orice țară și, ulterior, comercializa liber respectivele în alte țări.

În lucrarea "Intellectual Property Rights, Parallel Imports and Strategic Behavior", publicată de Research Institute of Industrial Economics din Stockholm în 2007, autorii Mattias Ganslandt și Keith E. Maskus fac referință la diversitatea formulelor practicate la instaurarea regimului de epuizare a DPI în dependență de obiectul de proprietate intelectuală. Statele Unite ale Americii (SUA)² aplică un mix de regimuri. Deținătorii de brevete sunt apărați în mod

¹ The United Nations Set of Principles and Rules on Competition, of 1980; the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (the TRIPS Agreement), of 1994; General Agreement on Tariffs and Trade (GATT), of 1947, the Paris Convention, of 1883 WIPO Copyright Treaty (the WCT), of 1996; the WIPO Performances and Phonograms Treaty (the WPPT), of 1996.

² În SUA, importul paralel este definit prin noțiunea de "gray market".

explicit de importurile paralele. Produsele protejate prin drept de autor, la fel, se bucură în SUA de dreptul de a promova drepturile sale de monopol asupra creației. Cu referință la bunurile protejate prin înregistrarea drepturilor exclusive asupra mărcii: SUA aplică excepția de la regula primei vânzări a produsului pe piața SUA (regim intern) și stabilește un sistem de control potrivit căruia titularului i se permite să blocheze importul paralel, cu excepția cazului când întreprinderea din străinătate este subsidiara celei autohtone. Pentru a interzice importul paralel, titularul are sarcina de a demonstra că bunurile importate nu sunt identice în termeni de calitate cu bunurile originale și pot produce confuzii.

Japonia este o țară mult mai deschisă importurilor paralele, comparativ cu SUA, permițând importurile paralele și a produselor brevetate, și a celor protejate de marca înregistrată, dar sub rezerva dreptului părților de a prevedea în contract interzicerea ca produsul original să fie obiectul reglementării prețurilor în străinătate. În domeniul dreptului de autor, Japonia urmează aceeași deschidere, cu excepția "motion picture", sub influența puterii lobbiste din partea propriei industrii.

Australia permite importul paralel al bunurilor protejate de marca înregistrată și acordă dreptul titularilor de brevet să-l interzică. Din 1998 Australia nu mai acordă protecție împotriva importului paralel de compact-discuri, iar mai târziu, și de discuri video în format digital.

Referitor la India – este țara cu regim internațional de epuizare a DPI, cu excepția unor produse protejate prin drept de autor, condiționat de poziția de lider al filmelor autohtone, precum și de interesul sporit în protejarea softului produs în țară.

Componenta economică: preț, sortiment, cantitate, calitate, inovație

Interzicerea legală a importului paralel conduce la divizarea piețelor la nivel mondial și acordă producătorilor/titularilor de drepturi posibilitatea de a elabora și a aplica diverse politici și tactici de vânzări, ținând cont de particularitățile consumatorilor de la o țară la alta. Evident, varietatea și asortarea ofertelor adresate clienților din diferite țări sunt menite să aducă întreprinderilor profit maxim.

Puterea titularului este alimentată și de asigurarea unui control de formare a prețului pe verticală; de protecția canalelor de distribuție de concurența eventuală din partea importului paralel, de un nivel redus de concurență pentru mărfurile titularului la nivelul comercializării cu amănuntul. Țara importatoare, care acordă protecție contra importului paralel, acceptă nivelul de preț, sortiment, cantitate, calitate ales de producătorul/titularul de DPI. Dacă țara respectivă nu este producătoare de mărfuri identice sau substituibile cu cele importate, aflate sub protecția titularului de DPI, și nici alte mărfuri identice sau substituibile ale altor titulari de DPI nu intră în țară din diferite motive (de exemplu, specific național, putere de cumpărare mică, numărul de consumatori nesemnificativ etc.), titularul de DPI, a cărui marfă este comercializată, va obține statut de monopolist. În cazul în care respectiva marfă a respectivului titular va întâlni, totuși, concurență pe piață, în funcție de dimensiunea economică a acesteia, ar putea fi constatată o concurență între mărci, adică între produse identice sau substituibile, fabricate de diferiți producători/titulari de DPI. Calitatea acestei concurențe va lăsa de dorit, dacă se va demonstra că unul dintre concurenți are poziție dominantă, iar ceilalți nu sunt pe măsură să restrângă influența unilaterală, exercitată de dominant asupra funcționării pieței. În lipsa concurenței, pot fi compromise și obiectivele nobile ale regimului intern de epuizare a DPI.

Produsele inovatoare sunt fabricate, de regulă, în țările cu potențial economic înalt. Investițiile trebuie să fie recuperate. Logica dezvoltării societății nu acceptă alternativă. Institutul de protecție a proprietății intelectuale este dedicat respectării dreptului inventatorului, autorului, titularului unei mărci, altor obiecte de proprietate intelectuală. Aplicarea clauzei de exclusivitate, coroborată cu regimul intern de epuizare a DPI, acordă titularilor siguranța de recuperare a cheltuielilor aferente, impulsionează procesul de creație, iar consumatorii din țările respective sunt, de fapt, finanțatorii acestora. Totuși, și dintre țările ce contribuie la dezvoltare, titularul alege prin înregistrarea drepturilor sale țările ai căror consumatori vor plăti pentru a avea acces la bunurile titularului de DPI. Într-un final, și consumatorii din țările cu regim internațional

de epuizare vor beneficia de bunurile respective. Contribuția ultimilor la recuperarea investițiilor este mai modestă, aceleași bunuri având prețuri mai mici pe motivul fluxului nerestricționat de circulație a mărfurilor și al concurenței între diverși distribuitori. Este adevărat că și consumatorii din unele țări cu regim intern de epuizare au șanse să dispună de bunurile produse de titularii de DPI la prețuri scăzute, în special din țările în curs de dezvoltare, doar că decizia, în astfel de situații, aparține doar titularului. Aceiași logică comercială definește și accesul consumatorilor din diferite țări la calitatea și sortimentul produselor.

Opțiunile Republicii Moldova

Constituția Republicii Moldova definește economia țării ca fiind de piață, cu orientare socială. Potrivit datelor de pe site-ul Biroului Național de Statistică, Republica Moldova este o țară cu un teritoriu de 33,8 mii km², populată de 3 555,2 mii locuitori. În anul 2013, PIB-ul a constituit circa 8 mlrd. USD, exportul a valorat - 2,4 mlrd. USD, iar importul - 5,5 mlrd. USD. Progresele înregistrate în domeniul dezvoltării economice sunt mai mult decât modeste, țara plasându-se la coada clasamentelor internaționale. Totodată, Republica Moldova acordă un grad de protecție înalt bunurilor titularilor DPI, înregistrate la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI). Actele normative referitoare la protecția proprietății intelectuale, în partea ce se referă la epuizarea drepturilor asupra acestora, prevăd o abordare unică: indiferent de obiectul proprietății intelectuale, este aplicat unul și același regim de epuizare, și anume, cel intern (național). Nici diferențierea în funcție de produs nu se regăsește. Astfel, titularul DPI înregistrate în Republica Moldova are de spus ultimul cuvânt atunci când este vorba despre intrarea pe teritoriul țării a bunurilor sale, fabricate după hotare. Ținând cont de caracteristicile țării, cum ar fi dimensiune mică, consumatori puțini, putere de cumpărare joasă, este de înțeles dezinteresul companiilor-titulare de a autoriza mai mulți distribuitori cu dreptul de comercializare a produselor sale pe teritoriul Republicii Moldova. Drept consecință, în mod legal, concurența pe piață este redusă, DPI respectate, iar prețurile, calitatea, varietatea produselor este posibil să fie formate

în lipsa constrângerilor concurențiale. Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, semnat la 27 iunie 2014, prevede posibilitatea Republicii Moldova de a stabili propriul regim - național sau regional, de epuizare a drepturilor de proprietate intelectuală. Angajamentele asumate de către Republica Moldova în calitate de parte la Acordul nominalizat restrâng posibilitatea alegerii regimului de epuizare a DPI, stipulând drept opțiuni acceptabile doar regimul intern sau cel regional (fără indicarea hotarelor regiunii). Modificarea regimului de epuizare a DPI de la intern la cel regional, ar permite legalizarea parțială a importului paralel și contribuirea la dezvoltarea mediului concurențial pe piața produselor. De stabilirea regimului de epuizare a DPI depinde gradul de liberalizare a circulației mărfurilor. În aceste condiții, cu considerarea nivelului de dezvoltare economică a Republicii Moldova, ținând cont de experiența altor țări în domeniul importului paralel, de cadrul legal stabilit în Acord și, nu în ultimul rând, de impactul regimului de epuizare a DPI asupra funcționării piețelor de mărfuri, susținem că este necesar de a exploata și posibilitatea unei abordări mixte în determinarea tipului regimului de epuizare a DPI.

Factori defnitorii

Pronunțarea pentru una din opțiuni (regim național sau regional de epuizare a drepturilor de proprietate intelectuală) trebuie să corespundă obiectivelor urmărite de politica industrială promovată în domeniul concret, subordonată fiind intereselor țării și cetățenilor săi.

Principalii factorii care urmează să fie studiați în acest context, aplicabili Republicii Moldova, precum și țărilor cu unele caracteristici asemănătoare, în accepțiunea autorilor sunt:

- importanța social-economică a produsului;
- fabricarea reală sau potențială a produsului în țară;
- rolul produselor importate în acoperirea necesităților consumatorilor în produsul respective;
- tipul obiectului de proprietate intelectuală;
- alocarea directă sau indirectă a mijloacelor bugetare pentru procurarea produsului.

Determinarea importanței social-economice a produselor este marcată de un grad înalt de subiectivitate și necesită, pentru minimizare, întemeiere pe reperi stabilite profesionist. Acest efort poate fi evitat în cazul unei clarități convingătoare, spre exemplu – medicamentele, și merită să fie depus dacă discutăm despre importanța zahărului. Medicamentele, dar și dispozitivele medicale, sunt produse suficient de reprezentative pentru exemplificarea celorlalți factori. Republica Moldova este sută la sută țară importatoare de dispozitive medicale. Deși Republica Moldova fabrică medicamente, mai mult de 80 la sută sunt importate³. Numărul importatorilor în funcție de apartenența medicamentului la grupa farmacoterapeutică și cod ATC⁴ ce-i revine care, de fapt, indică la substituibilitatea acestora din punctul de vedere al proprietăților farmacologice, constituie un indice valoros pentru înțelegerea intensității constrângerilor concurențiale reale asupra formării prețului la medicamente. Lipsa acestor constrângeri înseamnă lipsa unei concurențe între mărci (medicamente substituibile fabricate de diferiți producători de medicamente generice). O atare situație poate fi atestată cu certitudine în cazul medicamentelor brevetate, numite și originale. Medicamentul, fiind importat de o singură întreprindere pe motiv că titularul DPI nu acceptă alți distribuitori, coroborat cu regimul intern de epuizare a DPI nu va conduce la stabilirea de preț în condiții de confruntare a cererii și ofertei. E și mai dur dacă întreprinderea producătoare/titular DPI nu manifestă interes comercial imediat față de piața Republicii Moldova, concomitent cu protejarea invenției sale pe teritoriul acesteia. Pornind de la nesiguranța proprie substituibilității unor medicamente la nivel de cod ATC, nici situația când un singur distribuitor are dreptul exclusiv de a comercializa pe teritoriul

³ Anuar statistic 2013 RESURSELE ȘI ACTIVITATEA SISTEMULUI FARMACEUTIC DIN REPUBLICA MOLDOVA, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, Agenția Medicamentului și dispozitivelor medicale. "În țara noastră în anul 2013 au fost importate medicamente și produse parafarmaceutice din 52 de țări ale lumii. Cota parte a medicamentelor din import a constituit 81,25% (conform Nomenclatorului de Stat), iar valoarea produselor medicamentoase a atins cifra de 247,98 mln. USD, ceea ce este în creștere cu aproximativ 37,5% față de anul 2012."

⁴ Cod aferent sistemului de clasificare anatomică, terapeutică și chimică, de exemplu, aspirina are următorul cod ATC: N 02 BA 01

Republicii Moldova un medicament protejat prin înregistrarea de către titular a dreptului asupra mărcii, nu poate să nu provoace îngrijorări la capitolul stabilirea prețului. O doză de concurență sănătoasă ar genera și prețuri pe măsura consumatorilor. Balansarea între atitudinea corectă față de canalul de distribuție, instituit de titular cu toate cheltuielile aferente promovării produsului și intrarea pe piață a aceluiași produs pe alt canal, va cere soluționarea problemei create de beneficierea gratuită de reacția pieței - fenomenul "free ride", precum și de recuperarea cheltuielilor menționate.

Intervenția statului, în sensul de a se opune comercializării medicamentelor la prețuri nejustificat de înalte, prin introducerea raportării și monitorizării unui nivel de preț anume, nu a condus la rezultate palpabile. Ca efect secundar al reglementării prețurilor conform algoritmului dispus pentru toate medicamentele, constatăm dispariția de pe piața a unora dintre acestea. Totodată, statul alocă mijloace impunătoare (nu și suficiente) pentru procurarea atât a dispozitivelor medicale, cât și medicamentelor prin intermediul achizițiilor publice, dar și prin mecanismul de compensare a unor medicamente. În calitate de achizitor constant și de proporții, statul, prin prisma utilizării în acest scop a mijloacelor financiare publice, dar și, în primul rând, întru asigurarea accesului populației la medicamente, trebuie să fie preocupat, în mod special, de înlăturarea barierelor pentru circulația cât mai liberă a medicamentelor. De evidențiat dificultatea exercițiilor economice în domeniului sănătății, ce se explică prin multitudinea de restricții de care trebuie de ținut cont cu referință la viața și sănătatea persoanelor și animalelor. O simplă interdicție a importului paralel al medicamentelor nu poate fi aplicabilă acestui domeniu.

Nu excludem tratarea diferențiată a pieții aferente unor medicamente brevetate, dată fiind necesitatea de a asigura recuperarea contribuției persoanelor autohtone implicate la elaborarea produselor inovative în domeniul medicinei. Până la urma, statul decide dacă consumatorii pot să finanțeze integral dezvoltarea în anumite domenii. Exemplul Suediei, evaluat și descris de către Mattias Ganslandt și Keith E. Maskus indică faptul că datorită acceptării importului paralel (după intrarea în Uniunea Europeană în 1995) prețurile întreprinderilor pentru me-

dicamente brevetate, supuse concurenței în rezultatul importurilor paralele, au scăzut cu 12%-19%. Analiza econometrică a situației reale a confirmat rolul importului paralel în asigurarea concurenței și, drept consecință, aportul la reducerea prețurilor.

Valorificarea potențialului concurențial al importului paralel mereu va avea statut de provocare din cauza intersectării unor interese financiare majore a participanților la piață. Un studiu realizat și publicat în iunie 2006 de către Centre for Applied Health Services Research and Technology Assessment (CAST) al Universității din Danemarca a fost generat de conflictul concluziilor expuse în rapoarte referitor la impactul importului paralel de către cercetătorii de la York Health Economics Consortium al Universității din York în 2002, la solicitarea The European Association of Euro-Pharmaceutical Companies (EAEP), și de cei de la London School of Economics, în 2003, la solicitarea Johnson & Johnson Ltd. Raportul London School of Economics conchide că beneficiile aduse de importul paralel pacienților și ocrotirii sănătății sunt nesemnificative, pe când în raportul său York Health Economics Consortium al Universității din York susține că importul paralel generează economii esențiale, circa 600 mln. euro în 5 țări, în 2001. Remarcăm faptul că Centre for Applied Health Services Research and Technology Assessment (CAST) al Universității din Danemarca s-a pronunțat în favoarea metodologiei aplicate de Universitatea din York și a demonstrat că, grație distribuției paralele, 4 țări - Danemarca, Germania, Suedia și Marea Britanie - au realizat, în 2004, economii în valoare de 441,5 mln. euro.

Concluzii

Importul paralel, în calitate de instrument al politicii comerciale cu impact asupra bunăstării consumatorilor, urmează să fie gestionat profesionist de autorități cu considerarea nivelului de dezvoltare a țării, precum și a obiectivelor trasate de politicile industriale. Deși Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, semnat la 27 iunie 2014, prevede posibilitatea Republicii Moldova de a stabili propriul regim, alegând din două opțiuni - național sau regional - de epuizare a drep-

turilor de proprietate intelectuală, în favoarea unuia sau altuia sau pentru aplicarea unui regim mixt se va ține cont de importanța social-economică a produsului; fabricarea reală sau potențială a produsului în țară; rolul produselor importate în acoperirea necesităților consumatorilor în produsul respectiv; tipul obiectului de proprietate intelectuală; alocarea directă sau indirectă a mijloacelor bugetare pentru procurarea produsului. În cazul în care e dificil de a decide, urmând o analiză factorială, se impune respectiv realizarea unui studiu cost-beneficiu al restricționării importului paralel.

REFERINȚE

1. Commission Communication on parallel imports of proprietary medicinal products for which marketing authorisations have already been granted /* COM/2003/0839 final */ , <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/i=CELEX:52003DC0839>.
2. Dhruv Joshi Infosys Limited, A Point of View on Parallel Imports, Global Policy Essay, July 2012.
3. Legea nr. 38-XVI din 29.02.2008 privind protecția mărcilor (Monitorul Oficial nr. 99-101/362 din 06.06.2008).
4. Legea nr.161-XVI din 12.07.2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale (Monitorul Oficial nr. 136-140/577 din 31.08.2007)
5. Legea nr. 50-XVI din 07.03.2008 privind protecția invențiilor (Monitorul Oficial nr. 117-119/455 din 04.07.2008).
6. Legea nr. 39 din 29.02.2008 privind protecția soiurilor de plante (Monitorul Oficial nr. 99-101 din 06.06.2008).
7. Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe (Monitorul Oficial nr. 191-193/630 din 01.10.2010).
8. Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 (Monitorul Oficial nr. 193-197/667 din 14.09.2012).
9. GANSLANDT, Mattias, MASKUS, Keith E. *Parallel Imports and the Pricing of Pharmaceutical Products: Evidence from the European Union*, 2004.
10. GANSLANDT, Mattias, MASKUS, Keith E. *Intellectual Property Rights, Parallel Imports and Strategic Behavior*, 2007.
11. ENEMARK, Ulrika, PEDERSEN, Kjeld Møller, SØRENSEN, Jan. *The economic impact of parallel import of pharmaceuticals*, 2006.

REZUMAT

Importul paralel, proprietatea intelectuală și concurența. Articolul se referă la importul paralel și reflectă esența acestuia, relația cu regimul de epuizare a drepturilor de proprietate intelectuală (DPI), influența fenomenului asupra funcționării piețelor de mărfuri și concurenței. Expunerea conține referințe la spectrul de politici de epuizare a DPI și legătura acestora cu strategia de dezvoltare. De asemenea, este analizată componenta economică a importului paralel, situația Republicii Moldova în domeniu, perspectiva prin prisma Acordului de asociere cu UE și factorii care definesc opțiunea țării pentru propriul regim de epuizare a DPI.

ABSTRACT

Parallel Import, Intellectual Property and Competition. The article relates to the parallel import and reflects its essence, the relationship with the regime of exhaustion of intellectual property rights (IPR), influence of the phenomenon on the functioning of commodity markets and competition. The exposure contains references to the IPR ex-

haustion policy spectrum and their link with the development strategy. It also analyzes the economic component of parallel import, the situation of the Republic of Moldova in the field, the perspective through the prism of the Association Agreement with the EU and the factors defining the option of the country for the own IPR exhaustion regime.

РЕФЕРАТ

Параллельный импорт, интеллектуальная собственность и конкуренция. Статья отражает сущность параллельного импорта, взаимосвязь с режимом исчерпания прав интеллектуальной собственности, влияние на функционирование рынков и конкуренцию. Исследование ссылается на спектр политик в области исчерпания прав ИС и их взаимосвязь со стратегией развития. Также проанализирована экономическая составляющая параллельного импорта, ситуация в Республике Молдова, перспективы через призму Соглашения об ассоциации с ЕС и факторы, определяющие режим исчерпания прав ИС в Республике Молдова.